

IV. JURISPRUDENȚĂ ÎCCJ

• ABSTRACT

In relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the settlement of certain legal matters), two decisions were published regarding: Code of Criminal Procedure; Administrative Litigation Law no. 554/2004.

HP

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD) NR. 1/2023 (M. OF. NR. 142/20.02.2023): ART. 539 DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

De Redacția Pro Lege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 1/2023 (M. Of. nr. 142 din 20 februarie 2023)	Complet DCD	art. 539 din Codul de procedură penală	<i>În ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit.</i>

		<p><i>a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate.</i></p> <p><i>În acest context, „caracterul injust/nedrept al măsurilor privative de libertate”, respectiv „netemeinicia acuzației în materie penală” constituie criterii autonome care dau dreptul persoanei în cauză la repararea pagubei și care extind sfera de aplicare a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală.</i></p>
--	--	---

În M. Of. nr. 142 din 20 februarie 2023 s-a publicat Decizia ÎCCJ (complet DCD) nr. 1/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, legal constituit în cauză, s-a reunit pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *În ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate.*

Astfel, Înalta Curte a statuat că, **în ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

În mecanismul hotărârii prealabile sunt supuse interpretării prevederile art. 539 din Codul de procedură penală, conform cărora:

„Art. 539

(1) *Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.*

(2) *Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei”.*

Decizia ÎCCJ (Complet DCD) nr. 1/2023

Prin **Decizia nr. 1/2023**, ÎCCJ (Complet DCD) a admis sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția I civilă și, în consecință, a stabilit că, *în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 539 din Codul de procedură penală, față de efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 136 din 3 martie 2021, în ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită în conformitate cu Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 15 din 18 septembrie 2017, soluția de achitare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate.*

În acest context, „caracterul injust/nedrept al măsurilor privative de libertate”, respectiv „netemeinicia acuzației în materie penală” constituie criterii autonome care dau dreptul persoanei în cauză la repararea pagubei și care extind sfera de aplicare a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 2/2023
(M. OF. NR. 141/20.02.2023): ART. 24 ALIN. (1)-(3) ȘI (4)
DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV
NR. 554/2004**

De Redacția Pro Lege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 2/2023 (M. Of. nr. 141 din 20 februarie 2023)	Complet DCD/C	Art. 24 alin. (1)-(3) și (4) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare	Procedura de executare a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță de contencios administrativ este aplicabilă inclusiv în situația în care obligația stabilită prin respectiva hotărâre este aceea de adoptare a unui act administrativ unilateral cu caracter individual. Procedura de fixare a sumei definitive datorate creditorului cu titlu de penalități se aplică inclusiv în situația în care, prin titlul executoriu, instanța de judecată a stabilit penalități aplicabile părții obligate, pentru fiecare zi de întârziere, conform art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004.

În M. Of. nr. 141 din 20 februarie 2023 s-a publicat Decizia nr. 2/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

în materie civilă, legal constituit în cauză, s-a reunit pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „*Dispozițiile art. 24 alin. (1)-(3) din Legea nr. 554/ 2004, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate în sensul că procedura de executare a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță de contencios administrativ este aplicabilă inclusiv în situația în care obligația stabilită prin respectiva hotărâre este aceea de adoptare a unui act administrativ unilateral cu caracter individual.*

Prevederile art. 24 alin. (3) și (4) din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretate în sensul că procedura de fixare a sumei definitive datorate creditorului cu titlu de penalități se aplică inclusiv în situația în care, prin titlul executoriu, instanța de judecată a stabilit penalități aplicabile părții obligate, pentru fiecare zi de întârziere, conform art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004”.

Astfel, Înalta Curte a statuat că **procedura de executare a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță de contencios administrativ este aplicabilă inclusiv în situația în care obligația stabilită prin respectiva hotărâre este aceea de adoptare a unui act administrativ unilateral cu caracter individual. Procedura de fixare a sumei definitive datorate creditorului cu titlu de penalități se aplică inclusiv în situația în care, prin titlul executoriu, instanța de judecată a stabilit penalități aplicabile părții obligate, pentru fiecare zi de întârziere, conform art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 24 alin. (1)-(3) și (4) din Legea nr. 554/2004

„(1) Dacă în urma admiterii acțiunii autoritatea publică este obligată să încheie, să înlocuiască sau să modifice actul administrativ, să elibereze un alt înscris sau să efectueze anumite operațiuni administrative, executarea hotărârii definitive se face de bunăvoie în termenul prevăzut în cuprinsul acesteia, iar în lipsa unui astfel de termen, în termen de cel mult 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se duce la îndeplinire prin executare silită, parcurgându-se procedura prevăzută de prezenta lege.

(3) La cererea creditorului, în termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită, care curge de la expirarea termenelor prevăzute la alin. (1) și care nu au fost respectate în mod culpabil, instanța de executare, prin hotărâre dată cu citarea părților, aplică conducătorului autorității publice sau, după caz, persoanei obligate o amendă de 20% din salariul minim brut pe economie pe zi de întârziere, care se face venit la bugetul de stat, iar reclamantului îi acordă penalități, în condițiile art. 906 din Codul de procedură civilă.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării hotărârii de aplicare a amenzii și de acordare a penalităților debitorul, în mod culpabil, nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu, instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma ce se va datora statului și suma ce i se va datora lui cu titlu de penalități, prin hotărâre dată cu citarea părților. Totodată, prin aceeași hotărâre, instanța va stabili, în condițiile art. 892 din Codul

de procedură civilă, despăgubirile pe care debitorul le datorează creditorului pentru neexecutarea în natură a obligației”.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 2/2023

Prin **Decizia nr. 2/2023**, ÎCCJ (Complet DCD/C) a *admis* sesizarea formulată de Tribunalul București – Secția a V-a civilă prin Încheierea din 12 iulie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 19.409/299/2022 și, în consecință, a stabilit că: *„Dispozițiile art. 24 alin. (1)-(3) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretate în sensul că procedura de executare a unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță de contencios administrativ este aplicabilă inclusiv în situația în care obligația stabilită prin respectiva hotărâre este aceea de adoptare a unui act administrativ unilateral cu caracter individual.*

Prevederile art. 24 alin. (3) și (4) din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretate în sensul că procedura de fixare a sumei definitive datorate creditorului cu titlu de penalități se aplică inclusiv în situația în care, prin titlul executoriu, instanța de judecată a stabilit penalități aplicabile părții obligate, pentru fiecare zi de întârziere, conform art. 18 alin. (5) din Legea nr. 554/2004”.